

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Ректор *В. Г. Чернець* В. Г. Чернець
« 09 » 03 2021 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
зі спеціальності 026 «СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО»
(освітні програми «Акторська майстерність», «Режисура»)
для здобувачів освітнього ступеня магістр
на основі освітнього ступеня бакалавр
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст)

Ухвалено
рішенням приймальної комісії
від « 09 » 03 2021 р.
(Протокол № 3)

Київ – 2021

В.о. першого проректора
з науково-педагогічної роботи

Л. М. Степаненко

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Ю. В. Кратко

Директор Інституту
сучасного мистецтва

М. А. Кулиняк

Завідувач кафедри режисури
та акторської майстерності

Л.І.Хоролець

Програма вступного випробування зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» на основі освітнього ступеня «Бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» (освітні програми «Акторська майстерність», «Режисура») / уклад.: проф. Л. І. Хоралець, старш. виклад. Ю. В. Кратко, проф. С. М. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2021. 12 с.

Програма вступного випробування призначена для абітурієнтів, які мають базову вищу освіту (диплом бакалавра або спеціаліста) і вступають до Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв для здобуття освітнього ступеня «Магістр» зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», освітніх програм «Режисура» чи «Акторська майстерність».

Програма містить пояснювальні записки, програми навчальних дисциплін, орієнтовну тематику тестових завдань, список рекомендованої літератури та критерії оцінювання знань абітурієнтів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма

«РЕЖИСУРА»

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня «Магістр» (на основі освітнього ступеня «Бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст») передбачає виконання тестів.

Тестові питання сформовано на основі таких дисциплін: «Режисура», «Історія музики», «Історія кіно», «Історія та теорія видовищ і масових свят», «Сценарна майстерність».

Абітурієнт має дати відповідь на **100 тестових питань**; кожен тест містить декілька варіантів відповідей, правильною з яких є одна або декілька. Критерії оцінювання – за **200-бальною шкалою** (від 100 до 200 балів).

Для виконання тестових завдань абітурієнт має **2 години**.

Щоб правильно відповісти на питання, абітурієнт повинен знати теорію, історію та практику театральнo-видовищної галузі, історію вітчизняного та світового мистецтва, теоретичні і практичні аспекти режисури й сценарної майстерності.

У програмі наведені орієнтовна тематика тестів і список рекомендованої літератури, з якою абітурієнт може ознайомитись, зокрема, у науковій бібліотеці НАКККіМ (<http://nakkkim.edu.ua>).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Режисер, його роль і значення у творчому процесі.

Режисер – керівник театрального колективу й усієї творчої роботи зі створення вистави. Відповідальність режисера за естетичне рішення вистави, її організацію, підбір виконавців, інтерпретацію тексту й використання сценічних засобів.

Режисер – педагог. Відповідальність режисера за морально-психологічний стан театрального колективу. Створення творчого настрою на репетиціях. Вивчення режисером характеру, творчих можливостей членів колективу, індивідуальний підхід до кожного. Здатність зацікавити й захопити роботою акторів.

Режисерський задум і його втілення. Головна ідейна концепція твору й вибір виражальних засобів. Утілення основної ідеї в наскрізній дії вистави.

Система К. С. Станіславського, її складники, зміст, основні принципи: життєва правда, вчення про надзавдання, активність дії, наскрізна дія, органічність акторської гри, принцип перевтілення актора в образ. К. С. Станіславський про етику актора. Значення тренінгу в розвитку психофізичного апарату актора. Вивчення основ режисури й оволодіння елементів внутрішньої техніки актора за системою К. С. Станіславського і В. І. Немировича-Данченка.

Основні творчі засади «театру корифеїв». Театральний спадок І. Карпенка-Карого, М. Старицького, М. Заньковецької.

Леся Курбас – видатний режисер, театральна мова його вистав. Професійне формування режисерів та акторів за системою Леся Курбаса. Новаторські ідеї в режисурі театру «Березіль».

Творчий доробок і методологія українського режисера С. В. Данченка.

Основні принципи театральної естетики Е. Митницького, В. Оглобліна, Д. Богомазова.

Поняття дії як спосіб реалізації драматургічного та режисерського конфлікту. Життєва та сценічна дія. Різновиди дії: фізична, психічна, словесна та мімічна. Слово й дія, їх співвідношення. Дія як збудник сценічних почуттів.

Поняття етюду в театральному мистецтві. Вимоги до театрального етюду, його місце та роль в оволодінні майстерністю режисера. Подія як мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюду. Поняття «факт» і «подія».

Основні напрями розвитку естрадного мистецтва, особливості творчості режисера на естраді. Естрадний номер як основа мистецтва естради.

Робота режисера з драматургом: визначення спільного задуму сценарію, його ідеї, основних сюжетних колізій, кульмінації.

Принципи роботи режисера з актором.

Біомеханіка й пластичні можливості в режисурі шоу-програм. В. Е. Мейєрхольд про можливості біомеханіки. Режисерська діяльність В. Е. Мейєрхольда, значення його творчості в розвитку режисури театралізованих вистав і свят.

Пластичні композиції О. Таїрова. Ритмічні й пластичні засоби виразності актора в роботі над видовищними постановками. Зовнішні виразні ефекти в шоу-програмах. Синхронність та асинхронність як основні виражальні засоби масових сцен у шоу-програмах.

Поняття «мізансцена». Різновиди мізансцен: симетричні й асиметричні, фронтальні і діагональні, хаотичні й ритмічні, барельєфні та монументальні, фінальні тощо. Категорії мізансцен: основні й перехідні. Роль і значення мізансцен у роботі режисера театралізованих вистав і свят.

Поняття про монтаж у режисурі театралізованих видовищ. Види монтажу. Монтаж і сполучні елементи. Закони монтажу та їх значення в режисурі свят.

Режисерський задум «зримого» вирішення вірша, байки, пісні, факту, документа та реклами. Особливості розробки «зримого» вирішення твору.

Публіцистична вистава як особливий жанр режисури театралізованих вистав і свят. Формування задуму публіцистичної вистави. Документ і факт як основа публіцистичної вистави.

Тенденції розвитку сучасних мюзиклів. Поняття «мюзикл». Спадковість і розходження режисури мюзиклу відносно оперети, опери, рок-опери, мюзикхолу, музичної комедії тощо. Особливості драматургії, музичної драматургії, способу голосоведення, хореографії й специфічної побудови. Архітектоніка мюзиклу.

Шоу-програма – сучасний вид естрадного мистецтва: характеристика форми. Видовищність і сюрпризність, спецефекти – основа шоу-програми. Особливості режисерської роботи.

Робота над постановкою обрядових дійств. Поняття символізму: вербального, предметного, музичного тощо. Значення регіональних відмінностей у режисурі обрядів.

Особливості режисури масових свят: днів міст, патріотичних свят. Фестиваль – масове, художнє або спортивне свято, огляд досягнень професійного й самодіяльного мистецтва.

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ПИТАНЬ

1. Гістріони – це..:

- А драматичні актори
- Б циркові акробати
- В співаки

2. Фарс виник як:

- А самостійний вид театрального мистецтва
- Б додаток до іншої вистави
- В вставка між діями у виставі

3. «Лаци» в італійській комедії дельарте – це:

- А монолог
- Б сценічний трюк
- В театральний жарг

4. На початку XVIII ст. з'явився новий тип опери на побутові сюжети з елементами сатири й комізму, із широким використанням народної мелодики. В Італії ця опера отримала назву:

- А моноопера
- Б опера-серія
- В опера-буфа

5. Автором світових шедеврів «Аве Марія», «Форель», «Баркарола» є:

- А Франц Шуберт
- Б Людвіг ван Бетховен
- В Ференц Ліст

6. 1752 року у Відні відбулася прем'єра реформаторської опери «Орфей». Її автор – ..:

- А Вольфганг Амадей Моцарт
- Б Людвіг ван Бетховен
- В Кристоф Віллібальд Глюк

7. Сценарій програмус:

- А психолого-педагогічний вплив на учасників
- Б зміни програм телебачення
- В агітаційне навантаження і виховну мету

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Знання абітурієнтів, виявлені на творчому конкурсі, будуть оцінені від **100** до **200** балів за такими критеріями:

177–200 – «**відмінно**»: абітурієнт отримує в разі виявлення високого рівня творчих здібностей, демонстрації яскравого сценічного образу, відмінних музично-ритмічних даних, успішного проходження співбесіди з фаху.

135–176 – «**добре**»: вступник отримує в разі демонстрації достатнього рівня знань сценічного мистецтва, демонстрації досить розвинених музично-ритмічних даних, але за неповного вияву творчих здібностей, проходження співбесіди з фаху.

100–134 – «**задовільно**»: абітурієнт отримує при слабкому опрацюванні акторського репертуару, демонстрації посередніх музично-ритмічних даних, низького рівня (або відсутності) образного мислення, поверхневого загальнокультурного рівня під час співбесіди.

99–0 – «**незадовільно**»: вступник отримує в разі відсутності або слабкого вияву творчих здібностей та прояву низького загальнокультурного рівня.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З рекомендованою літературою ви можете ознайомитися в читальній залі наукової бібліотеки НАКККіМ (<http://nakkkim.edu.ua>).

Історія театру

1. Акимов М. Театральное наследие. Т. 2. Москва; Ленинград : Искусство, 1978. 295 с.
2. Акторська майстерність корифеїв / упоряд. І. О. Волошина. Київ : Мистецтво, 1973. 183 с.
3. Бахтин М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. Москва, 1989. 454 с.
4. Бобошко Ю., Плетнева Г. Режисер Лесь Курбас. Київ : Мистецтво, 1987. 197 с.
5. Брабич В. Зрелища древнего мира. Львів : Искусство, 1977. 80 с.
6. Василько В. В. Микола Садовський та його театр. Київ, 1962. 196 с.

7. Волошин І. О. Джерела народного театру на Україні. Київ, 1960. 227 с.
8. Головня В. История античного театра. Москва : Искусство, 1972. 400 с.
9. Данчук Л. І. Героїка на українській сцені. Київ : ДАКККіМ, 1999. 186 с.
10. Даркевич В. Народная культура Средневековья. Светская праздничная жизнь в искусстве IX–XVI вв. Москва : Наука, 1988. 344 с.
11. Державин К. Театр французской революции: 1789–1799. Ленинград, 1937. 322 с.
12. Дурилін С. М. Марія Заньковецька, життя і творчість. Київ : Мистецтво, 1955. 520 с.
13. Дятчук В. В., Барабан Л. І. Український тлумачний словник театральної лексики. Київ : Просвіта, 2000. 140 с.
14. Єсипенко Р. М. Український театр : сторінки історії. Київ : ДАКККіМ, 2004. 26 с.
15. Клековкін О. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів. Київ, 2001. 256 с.
16. Маска и маскарад в русской культуре XVIII–XX веков / отв. ред. Е. Струтинская. Москва : ГИИ, 2000. 338 с.
17. Поплавский В. Культура триумфа и триумфальные арки Древнего Рима. Москва : Наука, 2000. 436 с.
18. Садовський М. Мої театральні згадки. Київ, 1956. 204 с.
19. Український драматичний театр : в 2 т. Т. 1. Київ : Наукова думка, 1967. 519 с.
20. Щепкин М. С. Жизнь и творчество : в 2 т. Москва : Искусство, 1984.

Історія та теорія видовищ і масових свят

1. Алексеев-Яковлев А. Я. Русские народные гуляния. Ленинград : Искусство, 1948. 172 с.
2. Белкин А. А. Русские скоморохи. Москва : Наука, 1975. 194 с.
3. Брабич В., Плетнева Т. Зрелища древнего мира. Ленинград : Искусство, 1971. 79 с.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу : етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1993. 590 с.
5. Генкин Д. М. Массовые праздники. Москва : Просвещение, 1975. 140 с.
6. Канович А. Театрализованные праздники и обряды в СССР. Москва : Высшая школа, 1990. 208 с.
7. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні : у 3 кн., 6 т. Київ : Обереги, 1994.

8. Массовые праздники и зрелища / сост. В. Н. Глан. Москва : Искусство, 1984. 327 с.
9. Мухарский Д. О. Свято – моя професія. Київ : Київська правда, 2009. 264 с.
10. Свята та обряди Радянської України / О. Ф. Кувеньова, О. М. Кравець. Київ : Наукова думка, 1971. 270 с.
11. Українські свята : ілюстр. посіб. / упоряд. Л. С. Стецько. Львів : Панорама, 2003. 268 с.
12. Християнські зимові свята / уклад. Є. Дісс, О. Кривич. Донецьк : СПД ФО Сердюк В.І., 2005. 256 с.

Режисура

1. Акимов М. Театральное наследие. Т. 2. Ленинград : Искусство, 1978.
2. Большая книга праздников народов мира / сост. О. А. Щеглова и др. Москва : Эксмо, 2008. 512 с.
3. Васильченко Е. В. Музыкальные культуры мира : учеб. пособ. Москва : Российский у-нт Дружбы народов, 2001. 408 с.
4. Вершковский Є. В. Режисура массовых представлений. Ленинград : Просвещение, 1977. 72 с.
5. Генкин Д., Конович А. Массовые праздники и представления. Москва : Просвещение, 1975. 140 с.
6. Горбов А. Постановка видовишно-театралізованих заходів. Київ, 2010. 127 с.
7. Данчук Л. Азбука режисури шоу-програм : навч. посіб. Житомир : Полісся, 2008. 288 с.
8. Данчук Л. І. Героїка на українській сцені. Київ : ДАКККіМ, 1999. 186 с.
9. Дятчук В. В., Барабан Л. І. Український тлумачний словник театральної лексики. Київ : Просвіта, 2000. 140 с.
10. Зайцев В. Режисура естради та масових видовищ. Київ, 2003. 304 с.
11. Кужельний О. П. Сучасні методи театралізації масових видовищ та свят. Творчі пошуки у прикладах : навч.-метод. посіб. Київ : НАКККіМ, 2010.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма

«АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня «Магістр» (на основі освітнього ступеня «Бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст») передбачає виконання тестів.

Тестові питання сформовано на основі таких дисциплін: «Історія кіно», «Історія та теорія видовищ і масових свят» та «Акторська майстерність».

Абітурієнт має дати відповідь на **100 тестових питань**; кожен тест містить декілька варіантів відповідей, правильною з яких є одна або декілька. Критерії оцінювання – за **200-бальною шкалою** (від 100 до 200 балів).

Для виконання тестових завдань абітурієнт має **2 години**.

Щоб правильно відповісти на питання, абітурієнт повинен знати теорію, історію та практику театральнo-видовищної галузі, історії вітчизняного та світового кіномистецтва, теоретичні і практичні аспекти акторського мистецтва.

У програмі наведені орієнтовна тематика тестів і список рекомендованої літератури, з якою абітурієнт може ознайомитись, зокрема, у науковій бібліотеці НАКККіМ (<http://nakkkim.edu.ua>).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Система К. С. Станіславського, її складники, зміст, призначення, основні принципи: життєвої правди, надзавдання, активності дії, перевтілення актора в образ й ін. К. С. Станіславський про артистичну етику. Значення тренінгу в розвитку психофізичного апарату актора. Оволодіння елементами внутрішньої техніки актора за системою К. С. Станіславського та В. І. Немировича-Данченка.

Основні творчі засади «театру корифеїв». Театральний спадок І. Карпенка-Карого, М. Садовського, М. Старицького, М. Заньковецької, М. Крушельницького.

Творчий доробок і методологія українського режисера С. В. Данченка.

Основні принципи театральної естетики Е. Митницького, В. Оглобліна та В. Магара.

Учення про школу переживання та школу уявлення. Експериментальний досвід В. Мейерхольда в роботі з актором. Ритмічні й пластичні засоби виразності у вихованні синтетичного актора.

Леся Курбас: від традицій «театру корифеїв» до новацій. Система Леся Курбаса у вихованні актора. Поняття «розумний Арлекін».

Поняття дії: життєвої та сценічної. Різновиди дії: фізична, психічна, словесна та мімічна. Слово й дія, їх співвідношення. Дія як збудник сценічних почуттів.

Елементи внутрішньої психотехніки актора. Поняття внутрішньої психотехніки та її складники. Сценічна увага. Свобода м'язів і пам'ять фізичних дій. Оцінка факту та зміна ставлення до нього. Уява й фантазія. Спілкування. Значення елементів внутрішньої психотехніки в оволодінні майстерністю актора та режисера.

Елементи зовнішньої техніки актора: міміка, жести, голос.

Запропоновані обставини та їх роль у роботі актора.

Особливості етюдної форми в театральному мистецтві. Місце та роль етюдної форми в оволодінні майстерністю актора. Подія як мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюду.

Основні напрями розвитку естрадного мистецтва, особливості акторської творчості на естраді. Естрадний номер як основа мистецтва естради. Принципи роботи режисера естради з актором. Артист естради як головна творча постать естрадного номера й естрадного дійства.

Основні методи роботи з актором над роллю. Період за столом – перший етап спільної роботи режисера з акторами. Читання та обговорення п'єси. Перше читання п'єси за ролями. Дійовий аналіз п'єси й ролі. Робота за столом над образами. Словесна дія. Основне завдання репетицій у «вигородках» – пошуки точного фізичного життя кожного образу. Поєднання фізичної та словесної дії.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Знання абітурієнтів, виявлені на творчому конкурсі, будуть оцінені від 100 до 200 балів за такими критеріями:

177–200 – «відмінно»: абітурієнт отримує в разі виявлення високого рівня творчих здібностей, демонстрації яскравого сценічного образу, відмінних музично-ритмічних даних, успішного проходження співбесіди з фаху.

135–176 – «добре»: вступник отримує в разі демонстрації достатнього рівня знань сценічного мистецтва, демонстрації досить розвинених музично-ритмічних даних, але за неповного вияву творчих здібностей, проходження співбесіди з фаху.

100–134 – «задовільно»: абітурієнт отримує при слабкому опрацюванні акторського репертуару, демонстрації посередніх музично-ритмічних даних, низького рівня (або відсутності) образного мислення, поверхневого загальнокультурного рівня під час співбесіди.

99–0 – «незадовільно»: вступник отримує в разі відсутності або слабкого вияву творчих здібностей та прояву низького загальнокультурного рівня.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З рекомендованою літературою ви можете ознайомитися в читальній залі наукової бібліотеки НАКККіМ (<http://nakkkim.edu.ua>).

1. Актер. Персонаж. Роль. Образ : сб. научных трудов. Ленинград, 1986.
2. Акторська майстерність корифеїв : збірник. Київ : Мистецтво, 1973.
3. Бармак А. А. Художественная атмосфера. Этюды. Москва : ГИТИС, 2004.
4. Брук П. Пустое пространство. Секретов нет / пер. с англ. Москва, 2003.
5. Бутенко Э. Имитационная теория сценического перевоплощения. Москва : Культ.-просвет. центр «Прикосновение», 2004.
6. Вильсон Гленн. Психология артистической деятельности: таланты и поклонники / пер. с англ. Москва : Когито-Центр, 2001.
7. Голубовский Б. Г. Читайте ремарку! От информации – к образу. Москва : ГИТИС, 2004.
8. Голубовский Б. Г. Шаг в профессию Москва : ГИТИС, 2002.
9. Кнебель М. О. Поэзия педагогики. О действенном анализе пьесы и роли. Москва : ГИТИС, 2005.
10. Коломієць Р. Г. Театр Саксаганського і Карпенка-Карого. Київ : Мистецтво, 1984.
11. Курбас Л. Філософія театру. Київ : Основи, 2001.
12. Мар'яненко І. О. Минуле українського театру. Київ : Мистецтво, 1953.
13. Туманов И. Режиссура массового представления и театрализованного концерта : учеб. пособ. для институтов культуры. Москва : Просвещение, 1981. 88 с.
14. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави : навч. посіб. Ужгород : Ліра, 2002.